

**Спеціалізованій вченій раді ДФ 26.055.062
Державного торговельно-економічного університету
02156, м. Київ, вул. Кіото, 19**

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертаційну роботу
Жарікова Антона Юрійовича
«Бюджетно-податкова політика в умовах економічних перетворень»,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

Актуальність теми дисертаційної роботи

Бюджетно-податкова політика має сприяти розвитку інституційних секторів економіки, підвищенню рівня фінансової стійкості системи державних фінансів. Пріоритетними напрямками бюджетної політики країни є посилення відкритості та публічності розміщення державних замовлень, оптимізація системи органів державного управління та об'єктів соціальної інфраструктури, підвищення дієвості системи соціального захисту населення, зниження вагових показників видатків бюджету на обслуговування державного боргу. Важливою умовою досягнення основних цілей бюджетної політики є розвиток інструментарію оцінки та моніторингу соціально-економічної результативності бюджетних програм, забезпечення відповідного взаємозв'язку між досягнутими результатами та використаним обсягом бюджетних коштів. Вагомим є удосконалення підходів щодо дієвого використання бюджетно-податкових механізмів як складової фінансово-економічної політики держави, формування фінансово-бюджетної політики у системі інституційного середовища суспільства, розробка основних напрямів бюджетно-податкової політики в умовах економічних трансформацій, посилення впливу публічних фінансів на економічне зростання. Ефективність функціонування податкової системи певною мірою визначається рівнем поєднання та узгодженості фіскальної та

стимулюючої складової. Важливим є підвищення ролі бюджетно-податкової політики як складової суспільного розвитку, що свідчить про актуальність дисертаційної роботи Жарікова Антона Юрійовича.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Державного торговельно-економічного університету: «Фінансово-бюджетна стратегія економічного зростання» (номер державної реєстрації 0119U100577), «Фінансова політика соціально-економічного розвитку країни» (номер державної реєстрації 0121U100344), «Державна фінансова політика суспільного розвитку» (номер державної реєстрації 0122U001433), автором надано відповідні матеріали та пропозиції щодо формування та реалізації бюджетно-податкової політики в умовах економічних перетворень.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків дисертаційного дослідження

Наукові результати, висновки дисертаційного дослідження Жарікова А.Ю. мають достатньо високий ступінь обґрунтованості, що обумовлено узагальненням і аналізом значної кількості наукових публікацій з питань формування та реалізації бюджетно-податкової політики. Виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності здійснено на достатньо високому рівні. Здобувачем досягнуто основну мету дослідження – розкриття теоретичних засад та удосконалення методологічних положень системи формування бюджетно-податкової політики, підвищення фінансово-бюджетної результативності в умовах економічних перетворень.

Інформаційну базу дослідження становили законодавчі та нормативно-правові акти з питань формування бюджетно-податкової політики, статистичні та аналітичні матеріали Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України, Державної служби статистики України, Державної казначейської

служби України, Державної аудиторської служби України, відповідні монографії, наукові статті вітчизняних та зарубіжних вчених.

Наукові результати дослідження дозволяють зазначити про достатній ступінь їх новизни, обґрунтованості та відповідності дисертаційної роботи спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Достовірність наукових положень, висновків дисертаційного дослідження

Наукові положення, висновки дисертаційного дослідження мають достатньо високий рівень. Здобувачем здійснено ґрунтовний аналіз законодавчих та нормативно-правових актів з питань формування бюджетно-податкової політики, статистичних та аналітичних матеріалів відповідних центральних органів державної управи, наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених.

У роботі застосовано сукупність методів і підходів, що дозволило реалізувати концептуальну єдність дослідження.

Наукові положення, результати, висновки дисертаційного дослідження підтверджуються публікаціями у наукових виданнях та їх оприлюдненням на наукових конференціях. Опубліковано 10 наукових праць, у тому числі три статті у наукових фахових виданнях, одна стаття у наукових виданнях країн Європейського Союзу, 6 публікацій у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських конференцій, загальним обсягом 3,1 друк. арк.

Наукові результати, висновки дисертаційного дослідження впроваджено у діяльність Секретаріату Кабінету Міністрів України при опрацюванні проєктів нормативно-правових актів з питань формування бюджетної та податкової політики.

Наукова новизна результатів дослідження

Поставлену мету науково дослідження досягнуто та отримано результати, які характеризуються науковою новизною. Серед найбільш важливих наукових результатів дисертаційної роботи можна відзначити наступні.

У дисертаційній роботі вперше розкрито сутність формування та реалізації бюджетно-податкової політики в умовах економічних перетворень, яка полягає у системі державного управління фінансово-економічними відносинами виходячи з пріоритетів розвитку суспільства, змін фінансово-економічного середовища, використанні сукупності адаптивних фіскальних інструментів відповідно до економічного стану, що надасть можливість підвищити обґрунтованість бюджетного планування, фінансово-бюджетну результативність в умовах недостатнього рівня податкових надходжень, необхідності динамічної збалансованості видаткової частини бюджету (п. 1.1).

Заслуговують на увагу удосконалені положення щодо особливостей формування та реалізації пріоритетів бюджетно-податкової політики в умовах економічних перетворень (п. 3.1.).

Здобувачем узагальнено та систематизовано досвід формування та здійснення бюджетно-податкової політики у країнах з розвинутою та трансформаційною економікою, що надасть можливість підвищити ефективність управління державними фінансами (п. 1.3).

Науковий і практичний інтерес має подальший розвиток положень інституційних засад бюджетно-податкових відносин, що сприятиме результативності суспільно-економічних перетворень (п. 2.1).

Автором розвинуто підходи до розробки основних напрямів бюджетно-податкової політики у системі фінансово-економічних відносин, що сприятиме забезпеченню дієвого впливу публічних фінансів на економічне середовище (п.3.2).

У дисертації удосконалено підходи щодо формування бюджетно-податкової політики у системі соціально-економічного розвитку країни (п. 2.2, 2.3).

Повнота викладу матеріалу в наукових публікаціях за темою дисертації

Основні результати дисертаційного дослідження автором опубліковано у десяти наукових працях, у тому числі трьох статтях у наукових фахових виданнях та одній статті у періодичних наукових виданнях держав, які входять до Європейського Союзу, загальним обсягом 3,1 друк.арк. Зміст наукових праць свідчить про повноту відображення в них наукових результатів, висновків, положень дисертації.

Практична цінність дисертаційної роботи

Основні положення та висновки дисертаційної роботи, що розкривають сутність бюджетно-податкової політики, мають практичне значення при розробці та реалізації бюджетно-податкової політики, підвищення фінансово-бюджетної результативності в умовах економічних перетворень.

Основні висновки та результати дисертаційної роботи використано Секретаріатом Кабінету Міністрів України при опрацюванні проєктів нормативно-правових актів з питань формування бюджетної та податкової політики (довідка від 28.08.2023 № 67-192/1-23).

Положення дисертаційної роботи використано у навчальному процесі Державного торговельно-економічного університету при викладанні дисциплін «Бюджетна система», «Податкова система» (довідка від 01.09.2023 р. № 120).

Зауваження та дискусійні положення дисертаційної роботи

Зазначаючи позитивні наукові результати дисертаційного дослідження, слід звернути увагу на певні зауваження та дискусійні положення, зокрема:

1. У дисертаційній роботі зазначено, що в умовах економічних перетворень доцільним є посилення обґрунтованості процесу формування податкових надходжень бюджету, необхідним є забезпечення його динамічності та адаптивності до змін суспільного розвитку (с. 38). Водночас,

слід було б приділити більше уваги основним напрямам посилення обґрунтованості процесу формування податкових надходжень бюджету.

2. Автором визначено, що розвиток суспільства зумовлює необхідність відповідних інституційних змін у взаємовідносинах між учасниками бюджетного процесу та підвищення ефективності бюджетної політики (с. 108). Разом з тим, важливим було б більш поглиблено розкрити вплив ефективності бюджетної політики на розвиток суспільства.

3. У дисертації визначено, що державна фінансова політика є одним з дієвих інструментів впливу на динаміку та якісний рівень соціально-економічного розвитку країни (с. 127). Проте, доцільним було б більш розгорнуто показати дієві механізми впливу державної фінансової політики на соціально-економічний розвиток країни.

4. У дисертаційному дослідженні зазначено, що бюджетно-податкова політика як складова регулювання суспільного розвитку є сукупністю фінансових відносин, інституційного забезпечення щодо формування та використання бюджетних коштів, спрямованих на досягнення фінансово-економічної збалансованості, результативності економічних перетворень (с. 169). На нашу думку, було б доцільним більш поглиблено розкрити фінансові відносини щодо формування та використання бюджетних коштів.

5. У дисертаційній роботі визначено, що при розробці і реалізації фінансово-бюджетної політики країни достатньо важливим є формування дохідної частини бюджету (с. 171). Однак, важливим було б більш розгорнуто показати формування дохідної частини бюджету в умовах економічних перетворень.

Проте висловлені зауваження в цілому не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дисертаційного дослідження.

Відповідність принципам академічної доброчесності

Наукові результати, положення дисертаційної роботи не містять запозичень інших авторів без посилання на відповідне джерело. Дисертаційне дослідження, наукові публікації здобувача виконанні із дотриманням принципів академічної доброчесності.

Особистий внесок здобувача полягає у розкритті сутності бюджетно-податкової політики в умовах економічних перетворень.

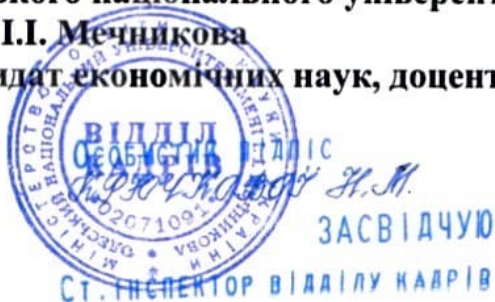
Загальна оцінка дисертаційної роботи

Дисертаційна робота Жарікова Антона Юрійовича на тему «Бюджетно-податкова політика в умовах економічних перетворень» є завершеним та самостійним науковим дослідженням, має нові обґрунтовані наукові результати роботи та практичну цінність. Основні положення дисертаційної роботи опубліковані в наукових фахових виданнях, оприлюднювались на науково-практичних конференціях, автором вирішено поставлені у роботі завдання, досягнуто мету дослідження. Дисертаційне дослідження за змістом відповідає обраній темі та вимогам, передбаченим наказом МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40. Дисертаційна робота відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор – Жаріков Антон Юрійович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Офіційний опонент:

**Доцент кафедри економіки та підприємництва
Одеського національного університету**

імені І.І. Мечникова
кандидат економічних наук, доцент

Н. М. Крючкова

Доктор / Д. В. Тобареска /